

Dr. A. Veble:

Naša samouprava!

Ni še preteklo eno leto, odkar so začele delovati oblasne samouprave v naši državi in že se vidi, da so imeli slovenski volilci popolnoma prav, ko so poverili zaupanje in vodstvo v slovenskih oblasteh poslancem Slov. ljudske stranke.

Ob začetku našega delovanja v naši oblasti se je zdelo, da so težave skoro nepremagljive, da ne bo mogoče zakonu o oblastni in srezki samoupravi dati prave vsebine in življenja, ker se je žal ob sklepanju tega zakona (l. 1922) po krivdi centralističnih strank pozabilo na finančno podlago oblast. samouprav. Kaj nam pomaga še tako lep zakon o samoupravah, ako pa ni bilo od vsega početka preskrbljeno za glavno vprašanje, kje se bodo našli finančni viri za kritje stroškov, ki so nujno združeni z vsako upravo! Brez denarja ni mogoče vzdrževati lastnega urada, ni mogoče zidati nobenih cest niti uravnati rek in potokov niti izpopolniti naših zdravstvenih in dobrotelčnih zavodov (bolnic in hiralnic). To je tako jasno, kakor beli dan!

Zato pa moramo z vsem poudarkom naglasiti, da odklanjamo vsako odgovornost za vse slabe strani zakona o oblastni in srezki samoupravi, ker ni bil sprejet s pristankom naših poslancev SLS, ki so pravočasno opozarjali vlado na vse slabosti tega zakona, osobito na nezadostno finančno podlago oblastnih samouprav. Da se mora ta zakon popraviti in izpopolniti, je naša stalna zahteva, od katere ne smemo odnehati in ne popustiti niti za las.

Ta zakon se je po zaslugi Jugoslovanskega kluba v Beogradu že popravil in sicer v nekaterih bistvenih točkah. Upamo, da se bo še bolj! Opozarjamo samo na razširitev delokroga in pravic, ki so jih dobile posebej slovenske oblasti glede na dopolnitev in spremembo bivših deželnih zakonov ter na prenos lastnine bivše deželne imovine na slovenske oblasti (v mariborski oblasti: zdravilišča Dobrna in Rogaška Slatina, kmetijske šole, trtnice in drevesnice, hiralnice i. t. d.). Te pridobitve so za razvoj slovenskega narodnega gospodarstva in naše kulture zgodovinske važnosti.

Gotovo zanima našo politično javnost, kako daleč smo še napredovali v izgraditvi naše samoupravne organizacije in kaj smo v tem letu že napravili v korist naše oblasti.

Mirno lahko trdimo, da smo v tem oziroma vsi poslanci SLS, osobito pa oblastni odbor, storili več kot svojo dolžnost. Kdor je imel priliko, slišati poročilo g. velikega župana dr. Schaubacha o stanju splošne uprave v naši oblasti in poročilo našega oblastnega predsednika dr. Leskovarja o delovanju oblastnega odbora v mariborski oblasti — na skupščinski seji dne 5. novembra 1927 — je moral priznati, da se je z lastnim trudom in delom in sodelovanjem državnih oblasti zelo veliko storilo za organizacijo in izpopolnitev naših oblastnih samouprav. Zeleti bi bilo, da bi dal oblastni odbor obe poročili čimprej objaviti v posebni knjižici, da bi tako tudi širša javnost na podlagi uradnih podatkov in poročil zvedela, kaj se je na tem polju storilo. To poročilo ne vsebuje nikakšnih public ali praznih ob-

ljub, ampak samo gola in suha dejstva, ki jih ni mogoče ovreči z nobeno kritiko. To poročilo naj gre potem med naše volilce, med naša politična in prosvetna društva, naj odpira ljudem oči! To poročilo naj širi med našim ljudstvom zanimanje za našo samoupravo, za njen procvit in napredek! Naj pa utrjuje tudi zavest v nas vseh, da brez samoodločitve in brez lastnih žrtev ni mogoče izvršiti velikih dejanj! Kakor vsak posameznik tako ima tudi vsak narod odločilne trenutke v svojem razvoju. Kdor zamudi odločilni trenutek ali krene na napačno pot, ko ima voliti med različnimi cilji, morda nikdar več ne popravi škode, ki mu vsled tega nastane. Tak odločilen trenutek je bil za slovenski narod sedaj, ko se nam je nudila možnost lastne odločitve v lastnih samoupravnih edinicah, ki so po svojih pravicah in finančnih sredstvih sicer še skromne in podobne majhnemu neboljenemu otroku, vendar pa sposobne življenja, ako se vprašanje financiranja teh samouprav čimprej ugodno reši ne samo v Sloveniji, marveč v celi državi. Naglašamo, da so tukaj še velike težave, da morda še ni prodrlo na odločilnih mestih prepričanje o življenjski zmožnosti oblastnih samouprav, da pa upravičeno upamo na ugodno rešitev vseh teh vprašanj, ki so združena z organizacijo in izpopolnitvijo oblastne samouprave.

Prva skrb mariborskega oblastnega odbora je bila v minulem letu, da se je sprejel redni proračun za leto 1927 in da se je v izvrševanje proračuna nastavilo najpotrebnejše uradništvo, ki ima nalogo izvršiti službo v vseh panogah samouprave, ki nam jo je do sedaj izročila država. Glede organizacije lastnega urada in nastavitve uradništva smo postopali previdno in varčno; na drugi strani pa smo morali — s službeno pragmatiko — zjamčiti našemu uradništvu primerno gnotno ugodnost; kajti vsak delavec je vreden svojega plačila. In samo takrat, ako so tudi uradniki sorazmerno svojemu delu primerno in pravično plačani, je mogoče zahtevati od njih, da včasih vršijo tudi več nego svojo dolžnost, da so z veseljem in srcem pri stvari. Kdor označja socialna načela drugim, jih mora najprej sam pri sebi praktično izvajati.

Gradbeni oddelek.

Sestavni del našega osrednjega urada pri oblastnem odboru je zlasti gradbeni oddelek. Ta oddelek, ki je imel v minulem letu na razpolago samo enega stalnega inženerja in nekaj pogodbenih uradnikov, je v sorazmerno kratkem času ugotovil stanje starih in potrebnih novih cestnih zvez ter regulacijskih del v celi naši oblasti. Pripravljajo se že tudi načrti za nove cestne zgradbe. V tistih krajih, kjer so poplave v zadnjem letu povzročile izredno veliko škodo in kjer je pretila nevarnost gospodarske katastrofe, ako se dotičnim krajem ne priskoči na pomoč, je oblastni odbor organiziral najnujnejša obrambna dela in sicer s sodelovanjem krajevnih činiteljev (občin, okrajev). To velja osobito za Gornjo Savinjsko in Mislinjsko dolino ter Koroško.

Pa tudi v vseh ostalih okrajih naše oblasti se je v prav kratkem času začelo novo življenje. Tudi mariborski okraj se mora zahvaliti oblastnemu odboru, da se je z njegovo pomočjo dogradila potrebna državna cesta St. Ilj — Velka in prvi del okrajne ceste pri Sv. Petru nižje Maribora. Ni bilo mogoče izvršiti v tem letu vseh že začetih del, ker ni bilo na razpolago dovolj strokovnega osebja, ker še na mnogih mestih niso napravljene načrti, ali pa še niso ugotovljeni prispevki krajevnih činiteljev (občin, okrajev, zasebnih interesentov).

Pospeševanje kmetijstva.

Z veseljem lahko ugotovimo, da je oblastni odbor v minulem letu iz svojih skromnih sredstev prispeval znatne svote tudi za pospeševanje kmetijstva, za pobijanje metiljavosti, za pospeševanje živinoreje z nakupom plemenske živine, s podporami za živinske razstave i. t. d.

Bolnice in hiralnice.

Končno pa ne smemo pozabiti še naših bolnic in hiralnic, ki so v tem letu dobile od naše oblasti v obliki predujmov na račun zaostalih oskrbnih stroškov od strani države znatne podpore. Oblastni odbor je nakupil tudi bivši sanatorij v Petrovem selu pri Mariboru, kjer bo v prihodnjih dneh otvorjen nov oddelek mariborske javne bolnice — za porodništvo in ženske bolezni in kjer bo prostora za okoli 50 bolniških postelj. Vsi zdravniki priznavajo, da je bilo to res potrebno delo, s čimer smo storili le svojo dolžnost napram trpečim ženam. Blagoslov tega zavoda, ki bo v dobrih zdravniških rokah, se bo kmalu pokazal.

Gotovo je še mnogo drugih važnih nalog, ki jih bo treba kmalu rešiti bodisi na tem ali drugem polju. Toliko pa se lahko že sedaj reče: Mariborska oblastna skupščina in oblastni odbor dela! O tem nam priča tudi minulo zasedanje oblastne skupščine pred Božičem. Na tem zasedanju je bil sprejet tudi nov proračun za mariborsko oblast za l. 1928.

Pa so se zbrali možje za mizo pri so-sedu, da se pogovorijo, kako je s politikom. Njihov razgovor se je pečal z volitvami v občinah. »Volitve v občinah«, je modroval eden, »so bile zelo važne! Nekateri so mislili, da je to osebna zadeva, zdaj pa vidimo, da je le res, kar je pisal »Gospodar«, da so te volitve velikega političnega pomena!«

»No, naša SLS je lahko zadovoljna«, je pripomnil so-sed-gospodar. »V veliki večini so bile vložene samo naše liste ali pa so zmagale! Kot bele vrane so one občine, kjer bi župan pripadal kaki drugi stranki! Res pa je, da bi še tistih občin ne bilo treba!«

Na oglu je sedel eden, ki pa ni bil vedno teh misli kot gospodar in je ugovarjal: »Bi že bila ta SLS, le zakaj je davke naložila v oblastni skupščini!« Vsi so planili po njem: »Ali ni prav, da se obdači ponočevanje, pijančevanje, ples,

nesramne kinopredstave, gnusne zabave po barjih? Ali ni prav, da plačujejo za naše ceste oni, ki jih najbolj uničujejo, to so lastniki avtomobilov in motorjev? En edini davek je, ki morda bo malo vplival na vinsko trgovino, pa še to ne veliko, saj znaša le 17 para na liter vina. Pa še teh 17 p plačamo le tedaj, če ga pijemo v gostilni, če ga nam sosed da, pa je brez dače. In vsi plačajo, ki hodijo na lov, ki dobijo pri bankah mastne plače, čisto pravično se je davek naložil. Moral pa se je, če hoče naša stranka, da se nekaj dela!

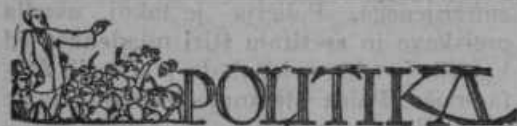
A oni na oglu je še kar ugovarjal: »Pa »Domovina« in »Kmetijski list« le pišeta tako!»

»Slep je, kdor tema listoma veruje!« so ga zavračali vsi vprek. Deset let smo plačevali dohodnino in »Domovina« niti bevknila ni, da naj se odpravi. Zdaj, ko pa je naša stranka na vladi, se je takoj začelo delati na to, da se davki zjednačijo, da se odpravi dohodnina. Zdaj pa vpije »Domovina«, zakaj takoj ne odpravijo plačevanje dohodnine! Za nazaj je vendar ni mogoče, za vsa tista leta, kar so vladali demokrati in radičevci! Veseli smo, da je SLS v vladi, kjer se kaže njen vpliv in zaupamo ji v celoti!»

Nekaj je še vendar moral ugovarjati oni na oglu: »Pa to so napravili, da ne bomo mogli prodajati več svojih posestev, ker Slovenija meji na tri države in 50 km od državne meje se ne bodo mogla posestva prodajati, tako pišeta »Domovina« in »Kmetijski list«!

»Kdor je nor, jim naj pa verjame. Istina pa je, da se posestva ne morejo svobodno prodati tujcem, med nami samimi pa bo mirna kupčija kot do zdaj! Italijani so dozdej mirno kupovali naše gozdove, jih posekali in nato pustili golotol! Ali naj pustimo, da bi naše težke razmere izrabljali tujci in pokupili naša posestva?«

»Za danes se udam«, je konečno pristal upornik na oglu. Nato pa so mu prigovarjali, naj ne čita več »Domovine« in naj se naroči na »Slov. Gospodarja«. Udal se je: »Naj pa bo, ko je ravno novo leto, pa je »Slov. Gospodar« dobil bolj priročno obliko!»

V NAŠI DRŽAVI.

Dvojne počitnice.

V naši državi še nimamo enotnega koledarja. Pravoslavni so za 13 dni za nami. Ker pa imajo tudi božične praznike, zato se ti prazniki še-le zdaj obhajajo. Tako imamo pri nas dvojne počitnice, ki so tudi precej ustavile politično življenje.

Davidovičeva stranka — osamljena.

Ker je Davidovič vedno delal kake posebne zveze z opozicijo, čeprav je njegova stranka in z njo združena muslimanska v vladi, je vodja muslimanov minister Spaho napravil z Vukičevićem poseben dogovor. S tem pa je seljačko-demokratska zveza, v katero bi naj stopil še Davidovič dobila smrtni udarec.

Radič — Pribičević se ločita?

Ta nenaravna zveza ne bo dolgo trajala, tako je vsak trezno misleč človek lahko

naprej vedel. In res je tako. Del radičevskih poslancev je že začel javno nastopati zoper to zvezo. Radič se že uči novo pesem za novo zvezo in je napel že nove strune na svojo tamburico.

Vlada nima počitnic.

Ker je nujno, da posamezni oddelki pripravijo gradivo za skupščino, ki se sestane sredi januarja, so morali tudi ministri ostati v Beogradu. Zaostalega dela so prejšnje vlade toliko pustile in za nove zakone niso pripravile nobenega gradiva, zato mora vlada delati.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Da bi bili dobri sosedi! Kljub temu, da še vedno prihajajo iz Bulgarije komitaši, atentatorji in požigalci v Srbijo, je verovati na to, da se razmerje med obema sosedoma ne bo dalo skaliti. Te dni je prijatelj miru ministrski predsednik Ljapčev v Bulgariji zopet ojačil svoje stališče.

Sirota Italija! Kakor na križpotu se vrti Mussolini in izprašuje: Kod in kam? Enkrat z Nemčijo zoper Francijo, potem s Francijo proti Nemčiji, enkrat meč, potem oljkino vejico miru proti Jugoslaviji, to je delo Mussolinija zadnjih tednov. Zelo težek položaj ima. In novoletni preroki so napovedali, da mora Mussolini maja meseca začeti vojsko, sicer bo — padel! Svojo liro pa je postavil na zlato podlago, kar začasno povzroča precejšnjo draginjo.

Volitve v vseh večjih državah Evrope, se bodo vršile to leto. Zato se zna zunanja politika teh držav precej izpremeniti.

Tekma Amerike in Anglije, katera bo gospodarica morja, je vedno večja. Obe državi gradita velikanske podmorske ladje.

Nemiri na Kitajskem se še vedno širijo. Kmalu bo posegla Japonska.

Dunaj sedež — društva narodov. Ker je dunaj bolj pristopen vsem državam Evrope, bo postal sedež društva narodov. S tem se bo tudi utrdilo stališče, da se Avstrija ne bo kar na naglo priključila Nemčiji.

Trocky — klonil! Trocky je v Rusiji izgubil na svojem vplivu. Videl je, da ga v borbi čaka — propast in Sibirija, pa je raje klonil in izdal oglaš, da odobrava stališče vlade Stalina.

Rusija v moralnem propadu. Boljševiki so zatrli vsako javno versko življenje. Odpravili tudi poroko. Tam prideta moški in ženska in se data vpisati, da sta poročena, pa sta poročena. Če pa se data vpisati, da se ločita, pa sta ločena. Zgodilo se je pred kratkim, da sta se dva vpisala kot mož in žena, pa še nista šla iz sobe, pa sta se skregala, zato sta se kar obrnila in dala vpisati kot ločena. Torej poroka na 5 minut. Zato je največji revež v Rusiji uboga deca. Pametnejši ljudje pa že uvidevajo, da to zdvijano življenje pelje Rusijo v prepad in delujejo na versko prenovitev. Boljševikov je sram, zato molče pripuščajo delo poštenosti za rešitev Rusije.

Velika inventurna prodaja

po čudovito znižanih cenah se vrši do konca januarja v veletrgovini R. Stermecki, Celje.

Zvezda

nad betlehemske hišico.

Kratko berilo za praznik sv. Treh kraljev.

Kako rade se obračajo naše oči že od mladih let na svetlo zvezdo, ki se blešči nad betlehemske hišo. S kakim veseljem zanimanjem smo poslušali, kako je ta čudovita zvezda pripeljala Modre iz njihove daljne dežele k božjemu Detetu, pri katerem so našla njihova srca srečo in veselje, od katerega so šli tako blagoslovljeni, da časti sedaj ves svet Gašperja, Melhiorja in Baltazarja za svetnike.

Pa kaj mislite, zakaj ima ta betlehemska zvezda tako privlačno moč za naša srca, zakaj nas ob pogledu na njo prevzame veselje in blaženost? Pač zato, ker je ta zvezda tako živo znamenje tiste duhovne zvezde, ki sije tudi v naše hiše, da celo v naše duše, tiste zvezde, ki hoče osrečiti tudi nas. Trije kralji so rekli v Jeruzalemu o zvezdi, ki se jim je prikazala in peljala h Kristusu, da je Kristusova zvezda. Nam pa sveti duhovna Kristusova zvezda — Kristusova vera. Srečni so bili Modri, ki jim je sijala zvezda in so hodili za njo. Ali ni sreča tudi tam, kamor sije zvezda Kristusove vere?

Le pogled malo okoli sebe! Pogled v naše družine! Ali ni lepo in srečno zakonsko življenje tam, kjer zvezo med možem in ženo obseva ta Kristusova zvezda, kjer mož in žena skupaj molita, skupaj klečita v cerkvi, skupaj hodita po potih Kristusovih zapovedi? Pogled vzgojo otrok, ki jo obseva kristusova zvezda! Ali niso navadno taki otroci veselje in opora staršem, ali ne dorašča taka mladina delavna, trezna, čista, pa tudi zdrava in vesela? Pogled v življenje, v katero sije Kristusova zvezda! Ali ni lepo in pošteno, da je tam zločin nekaj nezaslišanega? Križi in težave življenja obsijani od Kristusove zvezde, ali ne postanejo lažji in znosnejši? In če se kristjanu prižge mrtvaška sveča in mu s to svečo sije Kristusova zvezda v noč smrti, ali ne zgubi ta noč svojo strašno temo in postane le prehod k neizmerno svetlemu dnevu?

Pogled pa tudi v druge družine, katerih je žalibog danes še tudi veliko, v družine brez ljubezni, brez zastopnosti, brez sreče. Ali sije v te Kristusova zvezda? Pri tožujejo se velikokrat starši nad otroci. Velikokrat mora danes vsak razsoden človek priznati: veliko mladine je danes podivjane in razuzdane, si zbira nad svoje življenje nesrečo in prokletstvo. Ali je tem mladim ljudem zadosti zasijala Kristusova zvezda? Kake so danes razmere! Kako ni več varno človeško življenje in imetje! Ali je to življenje, v katero sije Kristusova zvezda? Vidiš lahko, koliko ljudi ni več kos križem in težavam življenja. Vsak dan lahko čitaš in slišiš o samomorih. Ali bi pač bilo toliko teh žalostnih slučajev, ko bi križe in težave teh nesrečnežev obsevala zvezda Kristusova?

Da, ali ni vera Kristusova za človeka res prava zvezda, zvezda, ki ga vodi k sreči? Ali razumeš sedaj, zakaj Kristus pravi: »Dokler imate luč, verujte v luč!« Ali razumeš sedaj, zakaj je naš učitelj